

Ψυττάλεια: από ναυτικές φυλακές, “νεφρό” της Αθήνας Το τοπίο στη λογοτεχνία

Γράμμα στο Μάρκο Βαμβακάρη, Στίχοι: Νίκος Γκάτσος, Μουσική: Σταύρος Ξαρχάκος.

Γεια σου ρε Μάρκο Βαμβακάρη, караβοκύρη Συριανέ
που άνοιγες δρόμο στο φεγγάρι κι έλεγες δύσκολα το ναι
Είχες δικό σου μπαϊράκι στου Πειραιά την αγορά
και συντροφιά σου τ' αεράκι απ' της Ψυτάλλειας τα νερά

Γεια σου ρε Μάρκο Βαμβακάρη, της μοναξιάς μας ουρανέ

Άστρα το στόμα σου γεμάτο κι η αλφαβήτα σου μισή
όμως τα πάνω έφερνες κάτω, έτσι όπως ήξερες εσύ
κι εμείς λιθάρι το λιθάρι, με την αγάπη στην καρδιά
σου χτίσαμε προσκυνητάρι να σε δοξάζουν τα παιδιά

Γεια σου ρε Μάρκο Βαμβακάρη, μεγάλε και παντοτινέ

Παυσανίας, Αττικά, 36.

Νήσος δε προ Σαλαμίνας εστί καλουμένη Ψυττάλεια ... Άγαλμα δε εν τη νήσω συν τέχνη μεν εστί ουδέν, Πανός δε ως έκαστον έτυχεν ξόανα πεποιημένα.

[Μετάφραση:] Μπροστά από τη Σαλαμίνα υπάρχει νησί που ονομάζεται Ψυττάλεια. Στο νησί δεν υπάρχει κανένα άγαλμα με ιδιαίτερη τεχνική αξία παρά μόνο κάποια ξόανα του Πάνα.

Αισχύλος, Πέρσαι, 441- 413.

*νήσός τις εστί πρόσθε Σαλαμίνας τόπων, βαιά, δύσορμος ναυσίν, ην ο φιλόχορος Παν
εμβατεύει ποντίας ακτής επι.*

[Μετάφραση:] υπάρχει μπροστά στη Σαλαμίνα, ένα μικρό νησί χωρίς τόπους
κατάλληλους για να αγκυροβολούν τα πλοία και στον γιαλό του μόνο ο φιλοχορευτής
Πάνας συχνάζει.

Ηρόδοτος, Ιστορίαι 8, §76.

*τούτο μεν ες την νησίδα την Ψυττάλειαν, μεταξύ Σαλαμίνος τε κειμένην και της
ηπείρου, [...]*

[Μετάφραση:] και αυτό στη νησίδα Ψυττάλεια που βρίσκεται ανάμεσα στη Σαλαμίνα
και την ηπειρωτική χώρα.